

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Proletari din toate țările, uniți-vă!

17 ANI DE LA CONGRESUL AL IX-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN LITERATURA ROMÂNĂ SUB SEMNUL DEMNITĂȚII, ANGAJĂRII ȘI VALORII

Spiritul unei epoci

O epocă se definește, în cele din urmă, prin însuși spiritul ei, suma tuturor trăsăturilor sale putând dobîndi de la bun început și un nume, un accent de marcă al unei mari personalități, fapt care, pe plan politic — cel puțin — și din perspectiva timpului — mai ales — nu poate echivala cu altceva decît cu starea și expresia la zi a unui continuu eveniment. Confirmările care se aduc dintr-un domeniu sau altul al puterii de manifestare umană sînt asemenea rădăcinilor care pornește dintr-un sol aievea cît mai fertil și se întrepătrund puternice între ele pornind coloana de seve care urcă și de la care emană vital, cerul tuturor aspirațiilor și frământărilor noastre. Mai tîrziu, și nu numai atît, această epocă și acest spirit al ei solidar și revizorator își au matca și punctul lor de început nu mai departe decît în urmă cu șaptesprezece ani, în acea vară — istorică de atunci — a Congresului al IX-lea al P.C.R., un moment decisiv pentru toate orizonturile noastre de azi și unul din cîmpurile cele mai largi, reflexive, prin care au trecut și trec toate marile transformări socialiste ale țării, avînd ca scop maxim, fundamental, inserarea noastră pe cele mai noi orbite de progres și civilizație. Atunci s-au formulat principiile și teze care au dobîndit o viață și multilaterală consacrare în viață, iar prin programul ideologic al partidului inaugurează o adevărată știință politică despre muncă și societate. Spațiul însuși al gândirii și practicii sociale a fost eliberat de dogme și artificii, s-au trasat căile proprii, originale, prin care criteriile adevărului sînt ființate în toate domeniile și sectoarele de activitate, inclusiv, și în primul rînd, în acelea care privesc omul și condiția propriei sale personalități, emanciparea și afirmarea sa.

Noi comuniștii, spunea în formulă de acum șaptesprezece ani cel care avea să dea și nume acestei epoci, tovarășul Nicolae Ceaușescu, considerăm că mai avem încă multe de făcut pe calea dezvoltării industriale a țării, a făuririi unei agriculturi moderne, pentru ridicarea patriei la nivelul țării cu economie avansată, a celui care să asigure poporului român viață îmbelsugată, o înaltă civilizație materială și spirituală. Era unul dintre cei mai tineri lideri de partid din mica mare comunistă și muncitorească internațională și, cu toată ardorul și puterea vîrstei sale într-un anume fel exponențial, el ne însușia un curaj și o viziune cu totul noi, realiste, asupra capacității și mijloacelor noastre de afirmare, vînzînd în muncă, în gîndire și creație mijlocul suprem de emancipare, realizînd concret și cel mai sigur al independenței economice.

Și iată, după șaptesprezece ani, tot într-un moment de o maximă însemnătate, la recenta Plenară a Birgății a C.C. al P.C.R. — adevărul este că, trezind pe calea construcției socialiste, nu ar fi acționat pentru dezvoltarea puternică a forțelor de producție, pentru realizarea unei industrii moderne pe baza tehnicii celei mai avansate, am fi rămas în continuare o țară slab dezvoltată, dependentă de țările industrializate. Asadar, între doi termeni de referință în timp, Congresul al IX-lea și realitatea la zi, pe întinsul unei epoci — epoca Nicolae Ceaușescu — și la tensiunea unui spirit ce pulsează mereu în actualitate, țara se edifică multilateral, în viziunea și cu puterea maximă dobîndite de atunci. Întreaga producție industrială a unui an, 1980 bunăoară, se realizează acum în numai 11 zile, iar cea a anului 1985 în 70 de zile. Sînt cifre care spun mult, indicatori de efort și voință care atestă sub forma evidentei celei mai categorice întregă dinamică și tot traseul acestui spirit definitor prin care ne exprimăm azi cel mai bine.

Un mijloc esențial de participare la progresul și civilizația socialistă a patriei îl reprezintă cultura, iar în acest domeniu toți acești șaptesprezece ani însemnă și perioada celor mai largi deschideri, a afirmării pe un plan superior a creației, în strînsă legătură cu viața, cu problematica existenței noastre materiale și spirituale. Recentul Congres al educației politice și culturale socialiste constituie un elocvent argument în această privință, iar programul adoptat îndreptătește adevărate momente de vîrf ale creației prin care spiritul acestei epoci lucrează la dăltuirea fiecărei elipe și la asumarea accelei înalte și permanente constituente a patriei, singurul mod de a exista și a ne face să existăm prin creație.

Luceafărul

Proiect de monument de Gheorghe Adoc

O CUNOAȘTERE DE PROFUNZIME

Printr-o concizie, dar și pentru a mă scuti pe mine de o formulare poate mai puțin expresivă, îl citez pe Laurențiu Ulici, dintr-un recent articol apărut în *Contemporanul*: „Tendințele extreme, de idilizare, sau de întunecare sînt la fel de păgubitoare pentru tentativa scriitorului de a fixa în pagina literară adevărul revelat. De altfel, acolo unde e luciditate, deci implicare, aceste tendințe pătrund mai greu”. Aș adăuga, pe linia luciditate — implicare — și talent. La debut, în urmă cu vreo treizeci de ani, citiva din generația mea făceau fraze chinute, nu se legau cuvintele, nici gîndurile, deci, ne lăseau pagini greu de parcurs, chiar și atunci cînd aveam ceva de spus. Iar cînd n-aveam, ori ne luam după mîntea altora, acceptînd schemele ca pe o salve, talentul se retrăgea, jenuș, — și nici măcar noi, autorii, nu îndrăzeam să ne recităm. Nu este vorba de a renege ceva, tot ce am scris ne aparține, fiind sub semnătura, ne prezintă și ne reprezintă. N-am scris mereu așa, în anul debutului. Cînd a fost luciditate și implicare, am reușit pagini ce și-au meritat atenția criticii și a cititorului. Drumul pe mai departe a fost greu, anevoios. I-am citit, de aceea, cu învidie ne dezbătătorii din ultimii vreo douăzeci de ani, descrierînd că scriu bine, le sună frazele și paginile încă de la prima carte. Lășind impresia unei bogate experiențe (sigur, aprecierea mea nu-i drăvesc, chiar pe toți). Cultura, efortul de cunoaștere a epocii, un mai dezvoltat simț al răspunderii într-o meserie nobilă — și-au spus cuvîntul. Numeroși dintre dezbătătorii de după '68 se numără azi printre fruntașii literelor române. Căderi, rămîneri pe margine au existat, ca, de altfel, în toate perioadele. Azi, cred eu, și tinerii și mai puțin tinerii scriitori — în frază, la pagină. Pentru unii dintre noi — din toate generațiile, neazul vine din altă parte. De idilie, de roz, s-o recunoaștem, ne ferim ca neferim de tîmbele. Cea mai gravă lîngire ne care al putea s-o aducă unui prozator — ar fi să-i spui că a scris o carte idilică. Altfel de tare ne-am ars cu idilismul — încă pînă și o senină poveste de dragoste, scrisă cu talent, însă fără canoer, despărțiri etc. ar fi acuzată de ușor, măcar de ușor idilism, nu neapărat de critică — poate în primul rînd de prietenii și de unii dintre cititori. Și, totuși, îmi pare că idilismul se manifestă, își croiește drum — este adevărat, sub altă înfățișare. Talentul, luciditatea, implicarea, scutesc prozatorul de oscilații de extreme. Cîrțile de valoare nu sînt nici idilice, nici întunecate, nici vulgare, sînt

Al. Oprea

Nicolae Țic

Continuare în pag. a 2-a

Continuare în pag. a 2-a

În acest număr: • „Un sat de pe lîngă își caută scriitorul” de Ion Zubascu • Poeme de • Florin Mugur • Victor Niță • Maria Barbu • Proză de Elena Granov Marinescu • Cronică edițiilor • O istorie în imagini a literaturii române contemporane • Atelier literar de Geo Dumitrescu • Repere • Revista străină • Sport de Fănuș Neagu • Mapamond

Cu patria

Cum intră grîu-n piine, aur crud,
Adine izvor de omenești demers
Cum se preschimbă și cum îl aude
Din mari obîrși, drept, în libertate

Clădit pe-un neam în puncte cardinale
Cuprins pe veșnicie-n legămînt
În nume de părinți și ale sale
Rostiri și opărire de pămînt.

Așa-i Partidul. Și-a purtat credința
Prin anii grei, prin viforul cea-o fost
Cu demnitate ne-a păstrat: ființa
Și gîndului de aur i-a dat rost

Și vine cu istoria-n lumină
Nădejdea biruinței spre raza tuturor
Că a știut înalt o flăcără să fină
Lăburea sa de țară și-ncrederea-n popor.

Trăim ardent destinelul nou al vieții
Spre-a împlini definitiv demers
De pace și izvoare în largul dimineații
Cînd rodul strălucște cu țara-n univers

Este Partidul purpura ce loagă
Puterea și voința și marile idei
Prin Cel ce strălucește o patrie întregă
Și o înalță pururi spre nemurire ei.

Pavel Pereș

Orizontul responsabilității

Puțin dintre scriitorii tineri, obișnuiți cum sînt cu atmosfera culturală de azi, ar mai putea înțelege, fără un consult al documentelor, semnificația integrală a Congresului al IX-lea al P.C.R. Pentru aceia care au apărut în literatură ieri sau alaltăieri acesta e un moment istoric, de la care se impune, iată, șaptesprezece ani, dar e un moment istoric viu, care lucrează încă adine în conștiință și în absența căruia cultura românească de azi n-ar mai fi fost, cu siguranță, ceea ce este acum. Recitesc, din trebuințe de ordin literar, acel codice gros, editat pe atunci, la puțină vreme după ce ecurile imediate ale evenimentului se stînseseră, și observ că ideile de acolo s-au concretizat culturalicește într-un chip umitor. Generația mea este creatura aceluia moment, promotorii anterioare s-au consolidat pe fundamentul lui moral: ce sîr-dori mai mult un creator decît un astfel de document politic care să-i certifice

Artur Silvestri

Continuare în pag. a 7-a

Talent literar și cultură

Mai mult decît în oricare altă epocă, în epoca noastră, adevărul etologic poartă căruia condiția reală afirmării a talentului creator o constituie circumscrierea acestuia între parametrii ireversibili de progresul culturii și al artei nu mai comportă nici un dubiu. Există un criteriu al civilizației spirituale care, datorită dubiei lui funcționale — cea stimulativă și cea selectivă — își exercită neabătut prerogativele. Sigur, nu pierdem nici o clipă din atenție faptul limnar că, așa cum sună un cunoscut dicton, adevărații creatori se nasc și nu se fac, căci, se știe prea bine, o sîmînță moartă, beneficiind de solul cel mai mînos și de îngrijirea cea mai atentă, nu va rodi niciodată. Dar, se știe tot atît de bine că în situația contrară, a seminței din plin dominată de impulsul germinativ, absența condițiilor propice se dovedește fatală.

Se pune, prin urmare, problema educării talentului creator, în speță literar, prin cultură, cum se spune, prin cultura generală, pe de o parte, și prin cultura literar-artistică, pe de altă parte. Evident, cea din urmă, cultura literar-artistică, nu este un domeniul autonom, existînd ca atare, desprins de complexa și varietă-bogata arie a valorilor culturale-științifice, care, împreună, dau profil distinct, în materialitatea ei ineluctabilă, civilizației noastre spirituale. Dimpotrivă, înțelegerea faptelor literare presupune o viziune prin excelență unitară și integratoare. Aici se află cheia de boltă a edificării autenticii personalități multilaterale-armonioase a tînarului creator, o personalitate ale cărei atribute definitorii își trag substanța din cunoașterea și asimilarea valorilor social-morale, politico-istorice, implicit estético-filosofice, proprii umanismului românesc actual, ca parte integrantă ait a umanismului românesc din todeauna, cit și a umanismului universal.

Apropiindu-ne de înfățișările concrete ale procesului de formare a tînarului creator de azi, odată cu situarea lui activă, participativă, în

Nicolae Ciobanu

Continuare în pag. a 4-a

REMEMORĂRI

INSEMNAȚII DESPRE MARIN PEDA (I)

M-am gîndit inițial să intitulez serialul ce va urma „Adevărul despre Marin Peda”, un titlu desigur incitant dar pretentios și, ca să zic așa, interpretabil. De fapt, ce adevăr puteam să comunic eu despre Marele sinucidal, despre prozatorul a cărui dispariție n-o realizez nici azi?... Mi-a venit în minte acest titlu în urma suțelor ds interpelării, a întrebărilor puse de oameni din diverse culturi ale țării care vroiau să știe cum a trăit dar mai ales cum a murit Marin Peda.

Am ascultat zeci de variante stupide sau fanatice argumente copilărești, preluate după ureche, transmise sau înțelese cronat. Voi vorbi și despre ultima etapă a vieții

Calitatea vieții

de MIHNEA GHEORGHIU

Îngile protejează egal pe oricine. Dar nu și pe fiecare în parte. De fiecare rebuie să se îngrijească fiecare, sau altcineva. De copii ou grijă părinții. Dar de părinți? Cînd eram copil îmi puneam uneori temător această întrebare, dar mă conso-lam gîndul că părinții știu totul și pot totul. Tristetea neputinței lor li se revelează abia cînd li descoperi bătăni și slabi. Plînsul bătrînilor e diploma de învingător a timpului ireversibil. Descoperi secretele vieții atunci cînd este iremediabil pierdut, cînd ai înțeles că fiecare moare singur. Pierderea părinților este primul avertisment.

Un prieten din copilărie, sau un tovarăș promiș unui mare viitor ne părăsește, fulgerat de una dintre calamitățile pe care medicina nu le poate încă dovedi. Începem să vorbim despre el la trecut, cu regretul că „atunci” nu l-am înțeles și ajutat îndeajuns. Împăcarea cu sine și cu lumea, în acest scurt răgaz ce ne-a fost dat de fire, ar fi posibilă doar cu o condiție, imposibilă: dacă am putea trăi fiecare zi ca și cum ar fi cea din urmă.

Codul de conduită publică, explicat în articole și paragrafe ce se impun cu puterea legilor, nu se aplică totdeauna în litera lui fiindcă oamenii nu sînt îngeri infailibili. Și chiar de-ar fi așa, nu putem deveni mai deștepti, mai talentați și mai înimoși, doar la poruncă: oamenii buni, fiți mai buni!

În primul deceniu de după război, vocabularul nostru se cam umpluse de expresii poruncitoare pline de un dispreț suveran față de orice manifestare de căldură omenescă, mulți conformîndu-se sectarismului la modă pe-atunci. Devotamentul față de „linie” transmisă în câteva formule (simpliste și cu un accent străin) excludea — în loc să includă, — dragostea de țară, de oameni, de părinți și de prietenii și înșăși iubirea normală dintre un bărbat și o femeie (aduce-vă aminte că tractorul era singurul loc decent de mîtinire între „un țaran și o țărănuță”). Un semn particular de bunătate și sinceritate putea fi interpretat drept „manifestare mic-burgheză”: sentimentalism, umanitarism, naționalism, egalitarism, filantropism etc.

Funcționau, în schimb, — sub masca principiilor și la adăpostul dosarelor tructate, — bisericuța și nepotismul de castă, supunerea servilă la telefonul secret „de sus” și umilirea triumfală a truditărilor fără proptea. În cercurile sectoriatului prîmseseră „să înflorească toate florile” carierismului și multor pășări răpitoare le crescuseră peste noapte aripi de inger. Unele s-au dus pe apa sîmbetei; altele au plecat „spre alte zări, mai calde”.

Azi înțelegem de ce apelul revoluționar: oameni, fiți comuniști! a evoluat, frumos și categoric, în: comuniști, fiți oameni! Pentru că și statul e azi în slujba poporului și nu viceversa.

Dar alta voiam să scriu și mi-au luat-o gîndurile înainte. Abia acum înțeleg că doaream să evoc niște fapte dinainte chiar de acest înainte,

Continuare în pag. a 7-a

CITEVA GLOSE DESPRE „PODUL DE GHEAȚĂ”

„Noi divagăm, navigăm, ne întrebăm” (D. R. Popescu)

Într-o cronică de acum un an, din Ramuri, la iniția cartii a ciclului *Viața și opera lui Tiron B. (Șteparele schiop)*, atrageam atenția asupra caracterului insolit (era să zicem insolent) al „romanului” Dumitru Radu Popescu părea, ca și de această dată, că nădădea că al doilea tom, *Podul de gheață*, în dispoziția lui Baudelaire care, încă din 1846, se arăta înrît de literatură înțeleasă ca „belles lettres”: „Toți adevărații literați, susținea Baudelaire, au orare de literatură în anumite momente” (Conseils aux Jeunes Litterateurs). Căci excesul de literatură anulează literatura, după cum o excesivă iubire se încheie cu divorțul. Spre a salva literatura, trebuie să ne eliberăm de ea în însăși, adică să respingem suveranitatea estetizantă. Ceea ce sune, în *Journal en miette*, Eugen Ionescu, ceea ce sune și Paul Valéry: „Cred că ceea ce se numește artă, este sortit să dispară, ori să devină de nerecunoscut”. De

Pompiliu Marcea

Continuare în pag. a 6-a

L-am zărit prima dată pe holul sedlului Uniunii Scriitorilor de la sosea, se uita în oglindile mari și lîmbezi și-si dieptăna cu atenție părul aranjat într-o frizură a la Cicero care-i

Mircea Mișu

Continuare în pag. a 7-a

florin mugur

Zeece poeme
pentru Nichita Stănescu

Și ce rămâne din opera poetului?
Citeva pisici
șeriate
trăgându-se în gurile burlanelor.

Și ce rămâne?
La colțul străzii
fostul imperiu
vinde vesel seminte.

Și genul, și genul, el dia, el rămâne —
genul, acest cutremur
această bihăială sacra a popoarelor
care spun nu, care spun da, care tac.

Începi descrierea: e ezitare, un fum gmoș
noblețea unei bătrâne revoluții
care-și șoptește ei înșiși: poate
mestecind meditații petele unei fresii.

2

Adolescentul.
Jucătorul de cărți.
Demonul.
Prințul Mișkin cu dinți ascuțiți de rechin
sfîșind pielea unei lacrimi.

Să-ți distrugi sistematic viața
de amoral artei
de amoral poeziei.
O, dogme, O, furori,
Luminiscent.

Să trași cu undița
de scripetele, cu macaraura electrică
smulgid cu un geamăt prelung
din adâncuri mirifice
nervul de aur al mării.

3

Haimana de Ploiești
aștinind cu genele lungi
sinii dămăcilor
tu te-ai născut în Caragiale
eu m-am în Caragiale
sub cerul violent ca violentele de timp
sub cerul de vitron, bătrine Nini
bătrine fante de Ploiești cu vodca stinsă.

4

El se naște poet
el trăiește impiegtat clase II
cu miinile pline de cereaolă violetă
el moare pensionar.

El e fragil
el are o mie de griji și necazuri
el se rezimă vesel de vitrinele primăverii
cu un biliet de amor la buțonieră.
El e o rămadă mică o primăverii.
o lingi puțin și trece.

5

I like Mitică.
El este curiu și amar și răcoros și înțepător
el e făcut din evaz innoțitor
el e un țărăn venit de mult la oraș
el e, domnule, intru totul asemănător
cu un tap de bere la gheață.

Nu se pot pune mari speranțe în el.
Nou doi ne punem speranțele în el
în tine, Mitică, auzi? Dai un rind?

6

Singur, poete
și posărea înghețată lângă geam
gruțoasă ei cind o ducl cu palmele goale
Formă și moarte, gerul istoriei.

Singur
și colecția ta de ornice
din care lipsește numai
ceasul de buzunar al lui Dumnezeu.

7

Ce-a mai rămas din mine?
Mă scuturi încet
mă ție de umeri și mă scuturi încet —

mă băiatule
ce-a mai rămas
ce mai e și mai e?

Și se mai aude numai un zăngănit ușor.
Ca mărunchișul
în buzunarul unui mort.

7

Se face seară în Grecia ta
fără zei, fără fulgere.
O briză agită frunzele
deasupra unei cești de cafea neagră.

Ironia, Grecia ta cu buzele uscate.
Ce te faci dacă soarele ei nu mai ajunge
pina la tine?
Ironia, mica noastră Grecia.

A urlat cineva, un mort bestial.
Mi-e frig, și-e frig.
Ne părăsește încet
Grecia.

8

Fals prinț Mișkin
cu vodca falsă
închind pe după zolduri fetișcanele
care se gidăli.

O, și euforia!
Cu-o clipă înainte de-a cădea
prințul Mișkin are viziunea
poemelor tale.

9

Serile cind Mitică e subțire ca timpla unei
serile cind Mitică tremură într-un bășin
Bucureștii
vulnerabil și pur, cu clădirile noi aburind
serile cind rânile lungi și melodioase ale lui
Mitică

sint pline de miros de liliac.
Stelele de aprilie au un fel de înțelegere
pentru Mitică
o înțelegere tandră și enervată de
domnișoare.

10

Serile cind iubitele lui parfumează străzile
cu vaporizatorul
serile cind Mitică e fragil și răitoc
ca timpla unei vrăbii din Piața Amzei —
stenaherice sub stelele de aprilie.
Am patruzeci și opt de ani.
Aici sintem, Mitică, dincolo de geamul
vitinei.

Primăvara scobeste gropi mici în calderim.
în gropi se adună parfum.

O, voioasele sinuciderii primăvratice.
Fericirea! Da, fericirea ești!

Cerul tremură excitat
de picioarele goale
ale florilor.

Dogmele tale, Nichita, au gust de smeură.
Cineva cîntă
balile de inimă ale Europei.

Un soarece mic de tot
ne privește înită cu ochii albaștri.
Mai trăie. Vom trăi.

Talent literar și cultură

Urmare din pag. 1

centrul vital al civilizației noastre spirituale, trebuie să facem nămaidec o remarcă fundamentală. Anume, avem în vedere climatul de excepțională deschidere spre toate formele și mijloacele posibile de educare și autoeducație a tinerilor generații de creatori instituiți în patria noastră cu deosebire în fertila perioadă de timp ce a trecut de la istoricul Congres al IX-lea al Partidului Comunist Român și pînă în prezent.

Pe ceea ce privește revista „Lucaful” — publicație care în centrul atenției promovatoare tinerilor scriitori și unde autorii acestor însemnări activează în dubla calitate de critic literar și de redactor —, trebuie spus că acest adevăr intrinsec poate fi argumentat cu fapte palpabile. De exemplu, ni se pare absolut pilulitoare împrejurarea că cele mai de seamă nume de scriitori tineri descoperiți și lanșați de revista „Lucaful”, în ultima optzeci ani intrinsec, în același timp, atribuțiile unor remarcabile însușiri de autentici oameni de cultură. În afara condiției limitare a vocației creatorilor, ceea ce înclină la acești scriitori tineri este efortul lor susținut de a dobîndi un revelator statut de, cum ar spune Camil Petrescu, oameni ai muncii intelectuale. Fie că este vorba de tineri poeți proem, între alții, Gri-

goru Georgiu, Doina Uricariu, Dan David, Maria Lupșanu, Domnița Petri, Mircea Bărsăd, Daniel Corbu, de prozatori precum Gabriela Adamescu, Constantin Stan, Mircea Nedelcu, Cornel Niștorescu, Sorin Brău, ori de critici deosebiți și deseori de apreciați precum Paul Digneanu, Artur Siliver, Valentin P. Mișkine, Ștefan Crăciun, Costin Tichău, Alexandru Condăescu, adăugând la oricare dintre acești tineri asiduu prezenți în revista „Lucaful” ne-am oprit, sesizăm nămaidec că esențialul element constituitiv al personalității lor îl formează dimensiunea intelectuală edificată în climatul generos al rîșii spirituale de azi. În același timp, tot atât de semnificative ni se pot constata și ce se degajă în urma deselor constante apărute cu cenzurile literare din țară. Putem spune, astfel, că la Retia și la Piața Neamț, la Beșon și la Constanta, la Ploiești și la Coșova, la Buzău și Galați, locuri în care am fost prezent și invitat la cenzurile literare, nu numai că se nasc, dar se și formează prin educație cultural-artistice adevărați scriitori români de mîine. De unii dintre ei, deja începem să-i cunoaștem din paginile publicității și chiar de pe coverele cărților de debut. Cătoroi, ei însuși personalități intelectuale remarcabile. În acest caz de soliditate și înțelegere cultural-estetică frează.

Raluca Petruțian se urcă fără tragere de inimă în tramvai. Nici nu ajunsese la serviciu și se simțea obosită. Se așeză repede pe scaun... În ultimul timp era mereu obosită, și mai ales nervoasă... Observase asta și copiii, Alexandru și Oana, trebuia intruna: „De ce țipi, și? De ce? Și ea nu găsea nici un răspuns, nici o explicație, cit de cit rațională, pentru faptul că ajunsese să țipe la ei... O enerva însă obosala, stîrșeala, și mai ales, în vremea în care în tot trupul și în care îi anula unecori inițiativele sau chiar acțiunile... Sîrșeala, cum o numea ea, îi intră în o stare de încordare, de toamnă, de așteptare...

„Un complex de inferioritate! Căci neputința, boala, o resimți pînă la urmă tot ca pe o inferioritate! Și își expună singură, încercînd o conciliere cu sine însăși... Realitatea însă îi birua încercările, o supunea cu indiferență și de zi. Ceea ce o exaspera... Ioana înțelese probabil acest lucru, pentru că nu o mai întreba nimic, nu se mai mira de nimic, accepta — fără să observe parca — schimbările care se făceau în jurul ei, și se simțea sălăș... O certase o dată — numai o dată, cu vreo patru-cinci luni în urmă — că nu își găsește pic de odihnă, că de ani de zile, de la plecarea-Dobitocului-ăia, se culcă tot după miezul nopții și se scoală în zori, că își onorau ochii cu timpul-lăsa-de-tricotat-care-ar-înnebunși-pe-și-mai-echilibrat-om, și se simțea sălăș... Vroia să ajungă și ea-unde și ea să continue, numai că ea, Ioana, o povățuia să se abțină!

O surprinsese atunci izbucnirea fetei, era prima oară cind discutau așa, de egal la egal, cind se dădau sfaturi prietenești de pe înălțimea celor săsprecize ani neînplățiți în care o enervasera și tonul, și franchețea cu care copiii lui asta îi scuturase viața, ca pe-o ireanță! Se părușe, dar tocmai supărarea prea mare o împiedicase să spună ceva și rămăsesse înmărmurită, cu ochii pironiți pe chipul Ioanei, dintr-o dată împătîrniți, ușiți de ușurința cu care o certa... Își revărsă repede, dar continue să tacă, să nu comenteze în nici un fel evenimentul, avea dreptate la urma-urmei fata, prea își bătea joc de viață, și Bătrina l-ar fi spus așa, ba ar fi certat-o și mai abilit dacă ar fi știut toate cele, și își reluașe tricotatul. Tăcuse atunci și Ioana, sperată parca de propozitiile curte dar curte de a doua și încercase să ajute la treburi, ștergea praful, spăla vasele, mai cumpăra „o pită” cind vedea că cea lustră dimineața de Raluca nu ajungea, încerca ore în sir la telefon să prindă o comandă la „Mercur”. În zona ei de practică în producție, cind pleca de acasă la ora zece, sau mergea în piață după cumpărături, își amintea în fiecare curățenie... Raluca o certase cind descoperise prima oară că își lustră timpul cu asemenea treburi, căre-nu-măi-dă-nu-și-nu-erai, îl remăntă că avea datoria mai întâi să învețe, dar Ioana îi devedea că nu își neglijașe lecțiile („Așezu-și” și „Bătrîn”! Așezu-și-mă la materia vrei și pe urmă să mă cerți?), și lucrurile se potoliră...

Cit îl privea pe Alexandru, Ioana ajunsese să nu îl mai admira de la gîndul înainte de ora șase, pentru a-și putea face ea la maxim timpul liber... Raluca înregistra cu emoție ajutorul Ioanei, îi făcea bine grîja pe care l-o purta, iar faptul că ar fi avut pe cine să se bazeze la nevoie îl dădea o anumă siguranță. Dar în adinc tot o căntă sămbera fetei, intrucît înțelegea că Ioana se maturizase sub ochii săi, fără să-și dea seama, ca nu mai era un copil, și că trebuia să se comporte altfel, să renunțe la dreptul la statutul pe care îl acordă vreme de copil, demnia îl venea greu! Se lupta cu ea înfîșă, ca să-lupte să nu asume toate drepturile și datoriile nepotrivite! Drepturile de a păși de una singură ca pe o femeie... Datoriile de a face tot ce un băiat ar face în loc să nu se simtă că nu sînt deosebiri, că vrea să se proiecteze pe Ioana, să nu abuzeze de ajutorul ei, să nu se simtă liber, fiindcă tot de mult avea de învățat, cit de puțină vreme și încălca pentru a simți că era totuși încă un copil... În acea mîia de Ioana și ar fi vrut să spună ceva pe care să-l deosebească de Ioana, dar nu știa să spună nimic... Într-o zi făcuse față, și înțepuse și de-a doua oară noua realitate, se simțea în starea sa de Ioana preluată de propria inițiativă o parte din acest lucru...

„Obosala era de vîna, frește, pentru sălbicătura asta... Într-o seară se coborîu într-un satioru la munte, fără grîj, iar în făcîndu-bine, gră, dar acea lătră coștuită o uitate cel puțin aceluși în totuși aceluși pojar. Nu avea cu cine să-și lăse copilul... Dacă ar fi fost vară, iar fi dus la Tărbuzăni — satul din preajma Brașovului, în care se ascunde și în care copiii erau cu toții în Bătrîn, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta — cea, urzăda cu pășii și buvada. Nu ar fi plecat Bătrina din Tărbuzăni nici în rucul capului, dest Raluca înțepuse, o rugăse de nemăsurat ori să vină să stea cu ea în Bătrîn, mai abilit după ce se îndestăruie și cea de-a doua cămășă, și se hărtice să-și creșcă singur copilul, și nu mai fusesse pe sîntor experiente... Nu cea Bătrina înmănu însă dinții sale de a-și păstra calbul pînă la moarte, cu toate că la cei peste optzeci de ani ai săi stia că seasta nu mai putea fi cu un copil... Bătrina, mare și Raluca Petruțian, fostă sursă de inspirație de timpuri alți, își păstrase goșdăria așa cum aproape să și-o înghebeze în țărîta —

duceri, invenția și pasiunea șefului. Mai ales pasiunea! Pînă la venirea lui se dădeau reprezentări adevărate eveniment. Se înecau rar, doar cînd se întâmplau lucruri grave, cu totul ieșite din comun. În cei aproape patru ani de cînd lucra aici, Raluca dacă își amintea de vreo două-trei astfel de sechine. Noul șef le activizase, le transformase într-un fapt curent, într-un procedeu firesc, obișnuit de muncă, le acordase marelui privilegiu de a le considera capabile să rezolve orice situație în viața cea de toate zilele...

Raluca încercă și reuși la un moment dat să-și îndepărteze toate aceste neplăceri, gânduri, care i se declanșaseră instantaneu, parcă pe principiul celuiui fotoelectrice, de cum se urcase în tramvai și descoperise condițiile mai mult decît urbane, cum le-ar fi numit altădată, în care avea să călătorească spre serviciu. Se instalase cu plăcere, de la început, într-unul din scaunele libere, căci simțise nevoia să se odihnească puțin după agitația, dacă nu chiar oboseala, care îi marca debutul fiecărei zile. Își pusese punga de plastic cu traducerea la care lucrase pînă seara tîrziu în poală, alături de poșeta mare, albă, pe care o folosea adesea și la tirajul... odată cărase în ea chiar momești, căci se întâmplase să nu aibă nici o placă la îndemîna — și privea indiferent prin geamul opacizat de flori de gheață. Se strînsese toată, ca un pui de găină rebegit, în cojocul maroniu. „Prea-i jegos! La primăvară trebuie să-1 dau la curățat... La primăvară?! tresări... Cîine șite ce va mai fi cu mine pînă atunci!...”. Se trezi vînd ca Bătrîna și se certă dreptul diat, doar că încă tînră, și n-avea dreptul să se lase așa, în voia firii... Suporta greu larma, gerul îi sporea parcă oboseala strînsă de-a lungul anilor, ar fi fost fericită să poată face un „salt” direct în primăvară, cînd totul se în-sănătoșea, cînd natura însăși, isterizată de prea multă viață, îi creta luzia ca se putea atinge toată nemîntura...

Așa cum stătea acum, cu gîndurile pornite aiurea, își simți trupul cuprins de un abur de moleșală și tresări de teamă că s-ar putea să adoarmă cumva și să ofere astfel celor din jur un spectacol deplorabil. I se întâmplase și ei uneori să descopere, prin tramvai, prin autobuz, oameni dormind. Îi creau un sentiment de compasiune. Întotdeauna de compasiune. Dar se simțea în același timp și stînjinită că participă, fără voia ei, la un fapt atît de intim...

Deși nu așteptase mult în stație, frigul o cuprinsese zdrăvan. Plecase de acasă, ca de obicei, fără mînuși și-i înghețaseră mîinile, semn sigur pentru ea că temperatura scăzuse peste noapte sub zero grade. Atmosfera din tramvai, oricum mai blîndă ca cea de afară, o moleșea încetul cu încetul. Și o făcuse totodată mai conciliantă, mai dispusă să treacă sub tacere mult... Privită de departe, arăta a om mulțumit, împacat cu sine. Simțea ea însăși că i se așternuse și pe față o mină de om mulțumit... Poate fiindcă se odihnea puțin, privilegiu pe care nu îl avea prea des în tramvaiul arhiplone la ora la care pleca de acasă. Abia dacă reusea uneori să-și găsească un loc pe scară, urmînd ca după o stație, două să se poată strecura pe platforma din spate, exasperată de coatele pe care le primea, imbrîncită. După o noapte sub zero grade, întotdeauna înghețată pentru ea — rețeta pînă la urmă era aceeași: importantă sportului la vremea potrivită și cînd se simțea la ananghie își promitea ferm să se apuce totuși de carate, nu, nu era prea tîrziu și îi promisese un coleg să-1 învețe câteva „figuri” de bază — a ajunge la serviciu slăbit de puteri, abia așteptînd să se arunce într-un fotbal, unde să-și poată trăga sucul în ligăși, măcar cîteva minute. Nu își oțerea însă niciodată un asemenea prilej — care, era convinsă, ar fi ajutat-o să-și revină din această tracurare, iar fi anulat nervozitatea pe care o acumula, vrînd-nevrînd, încă de la începutul zilei —, intrucît, cum intra în birou dădea cu ochii de șef. În prima vedere se părea că era bănuș-tun, nu suporta însă din principiu slăbiciunea fizică. Fusese de cînd se știa tot în funcții mari, de conducere, deși în afară de liceul, făcut-ca-va-de-lume-la-seral, cum zicea Ioana, și de cîteva școli de perfecționare în știința conducerii nu avea avea alocva la bază. Postal actual, neînsemnat pe lîngă cele pe care îl făcuse, o specializare, să știe să facă totuși ceva, or, el nu știa nimic altceva decît să conducă...

Din nenorocire, era și convins că știe să conducă și că nu există nimeni pe lume care să cunoască mai bine decît el subtilitățile muncii de conducere a oamenilor. Astfel, se vroia principial, se credea democrat și se numea singur „omul legii”, pentru a induce în constință teorialii o noțiune ce îi era dragă: în realitate era dur, indoctrinat cu lozinci, tiranic și absurd...

„Mai sint și d-ăstia, trebuise să accepte Raluca în urmă cu șase-sapte luni, după ce fusese „înscăunat” cu mult tamtam — chiar prea mult pentru un post atît de neînsemnat, de șef al unui birou accesoriu pentru instituție, cum era cel de documentar-traduceri! Cum s-ar fi păstrat așa, nefățușit, atîta timp?”

Se mirase o zi, două, o lună, zadarnic, apoi se văzuse nevoită să-înghita și această nouă-realitate, și să-și spună, în gîmă, spre consolare, cuvintele Ioanei: „Ferește-mă, Doamne, de boli malipoștoare și de prostie!”

Tramvaiul aluneca ușor spre Lacul Floresca, sprindu-și din cînd în cînd viteza. Raluca Petruțan rămăsese nemişcată, cu mîinile ușor încălzite între timp — pe sacosa de plastic și pe poșeta din poală. Gîndurile îi zburau aiurea și ea nu se arăta dornică să le ordoneze...

„Orice s-ar spune, rochiile îmi veneau bine”, se trezi gîndind iar... Fusese în ajun la probă, la „Casa de Modă” de pe Calea Victoriei, unde le dăduse în lucru — „Ce m-o fi găsit? Nu mai intrasem într-o croitorie de peste cincisecize ani, dinainte cu mult de a-1 avea pe Alexandru. Și acum, așa, dînt-odată, cînd ar fi trebuit să mă preocupe mai puțin îmbogățirea garderobei!”

(Fragment din romanul „Drumul spre Paradis”)

maria barbu

împlinire trecătoare

singele e cel care trece și noi sintem amintirea lui.

desfătarea poetului

la masa regilor, îi lasă să cînte, falangele clipei molestîndu-mă. îndemînarea mea scoate vulturul din cubul asmuțindu-l asupra zeilor. memoria lor o joacă zăvurile mele.

capcana îndoielii

îndepărtatul regat al încrederii își deschide puținele bibliotecii unde doar eu pîndesc miracolul, olinctroaș pelea te găsește deja așteptîndu-mă.

vietînd în taină

gestul meu n-are nevoie de acoperire cum unele geografii nu au nevoie de așezări omonești. în jurul meu, ca-n jurul copacilor plini de omizi, nu-și mai fac loc tilharii.

rămășag

mişcarea persuasivă cu care protejezi doar a parte din mine imi uzurpă tandrețea. cîntu amune răspunsuri care să te facă esemeni răbdătoare cîmble, convinsă că deșertul e-o oază recurentă, nu mă pot înlocui de la o zi la alta; aceste reseruri au propria lor lege, la care te supui sau ești supus, nedegradabile. între contradicții imaginea ta imi pregătete sfîrșitul.

zodie hotărîtoare

delta cîntecului lipsită de tîmni aspru al aventurierilor. nici graba nu mai priește îndrăgînării mele. fructul însingurat șterge umela nopții, inima, mai hotărîta decît mine și mai dreptă.

plastică

Distribuirea accentelor

Picturile Elenei Uță-Chelaru au un net caracter descriptiv. Artista nu este interesată de acele modalități de expresie ce vizează amonizarea mijloacelor cu care este constituită imaginea. Nu dorește deci să conceptualizeze, să conformeze vizualul la o anumite schemă, să-1 structureze în funcție de componente ordonate după o schemă prestabilită. Pentru ea este mult mai important să surprindă realul așa cum se prezintă el ochilor, în diversitatea lui, și să-1 potențeze. Să-1 scoată cit mai mult în evidență aspectele surprinzătoare. Într-un peisaj de toamnă, de pildă, insistența cade, firește, asupra rugîntului. El devine însă o culoare singurină, carnală, suculentă. Artista nu „descrie” astfel, pur și simplu, cum arată într-un anumit loc toamnă; ea ne propune un discurs despre hemoragia unui anotimp, despre explozia limfei vitale a naturii. Sublinierile nu vizează deci forma ca atare. Artista rămîne legată de înfăptuirea picturii ca act de redare a unei realități vizuale în datele sale perceptibile. Redistribuirea accentelor,

Această definiție pare a-și sustine validitatea mai ales atunci cînd se țese din domeniul peisajisticii. În portretistică artista demonstrează o stăpînire deplină a mijloacelor. Fără a insista foarte mult asupra detaliilor ea reușește să individualizeze personalul tocmai prin accentuarea unor componente ale imaginii care nu sînt neapărat raportabile la figură, ci tin de ansamblu: fond, vestimentație, efecte luminoase etc. Vigora cromatică din peisaj își are aici o prelungire firească într-o anumite sobrietate consonantă cu interiorizarea chipurilor. În portretistică sobrietate contribuie și o anumite rigiditate a figurilor, subliniată de discretia raporturilor între tonuri, discretie care își găsește o împlinire deplină în ciclul de nuduri. Delicately și elegantă acestora suportă putine comparații în pictura noastră actuală. Elena Uță-Chelaru se relevă în ele ca o interpretă sensibilă a formei umane. În-stinctualitatea erotică a nudurilor lui Pallady a inspirat-o evident pe artistă; ea a insistat însă mai ales asupra reflexelor epidemice degajînd impresia de „morbidezza”, de atrăgătoare moliciune, de repaus îmbetor, fără a ignora reflexivitatea potențială a subiectului.

Cu expoziția de la Galeria Muncipalului, Elena Uță-Chelaru se confirmă ca una dintre cele mai interesante pictorice ale ultimilor ani.

Grigore Arbore

televiziune

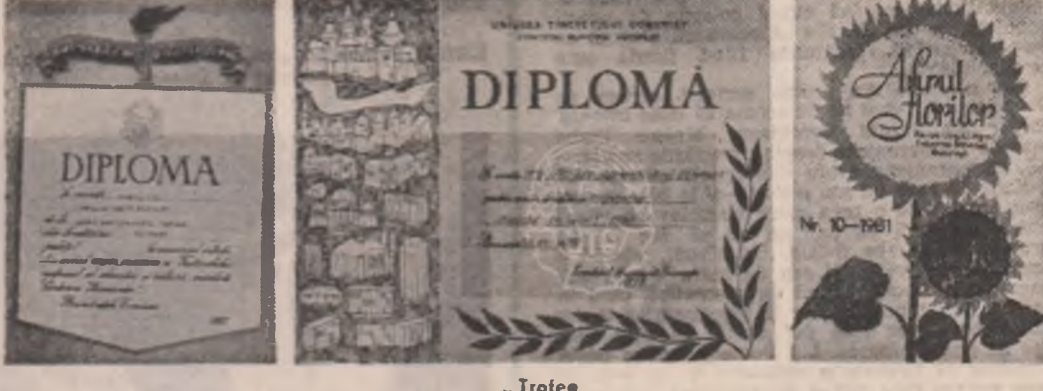
TV

Se întâmplă și vara să plouă mărunț și decî, nici nu știi cînd a început și nici cînd se va opri. Ploaie toamnă, unii-1 zic mocănească, alții-n nici un fel, oprește-te. Această din urmă sinte ei care-și potrec concediile la mare sau la munte și care pretînd că plouă pe banii lor. Stau și privesc de după ferestre mormînd. O vreme cit se poate de nepotrivită pentru concedii, însă o vreme excepțională pentru cinema și televizor. În lipsa acestora, somnul și după aceea lectură, sau lectură înainte de a atîpi cu cartea în mînă. Cum însă nu somnul este obiectul cronicii de televiziune, deși uneori mai atîpim în fața tv-ului, nu despre somn vom scrie. Vom scrie tocmai despre emisiunile care-l împiedică, printre acestea, despre o emisiune cu succes constant de la apariție și pînă acum: „La sfîrșit de săptămînă”, adăugîndu-i și „Compendiul” de luni. Tudor Vornicu și Ileana Vlad, împreună

Școala mierii și-a borangicului

Școli... albine... elevi... muncă și...

...Troice

mențione la Olimpiada de biologie, iar în 1981, o altă mențiune la aceeași disciplină este acordată elevului Cezar Crăciun.

De asemenea, literatura își are prietenii săi care colaborează frecvent la Cenzatul literar „Dr. Fl. Beganescu” sau în revista liceului, intitulată inspirat „Aurul florilor”. De menționat că revista a primit, în anul 1981, premiul III la concursul artistic din cadrul etapei județene a Festivalului național „Cîntarea României”.

ELEVI BUNI AI LICEULUI — FII BUNI AI PATRIEII

Am stat de vorbă cu secretarul Organizației U.T.C. din liceu — elevul Emil Dogaru — premiantul clasei a XII-a A. Pe de o parte surprins de chemarea sa pe platoul liceului unde îl aștepta un necunoscut, pe de altă parte emoționat înca de terminarea tezei la limba română în examenul de bacalaureat, tînrul absolvent și-a recușigat calmul.

— Ce realizări ai avut pînă acum?

— Profesional, am reușit să-mi întocmesc diploma de absolvire cu tema „Inducția cromatică în apicultură” cu care am obținut locul I pe Sectorul I.

Ca numismat amator, posed o colecție de monede pe care o îndrăgesc foarte mult și care este apreciată de cunosători.

Ca secretar al Organizației U.T.C. din liceu, consider o realizare faptul că organizația a primit, la 30 martie 1981, Diploma de Onoare pentru merite deosebite în întrecerea utedită în anul 1981.

— În funcția pe care ai îndeplinit-o, ai avut prilejul să cunoști îndeaproape toți elevii. În general, ce poți spune despre ei?

— Da, într-adevăr, cunosc majoritatea elevilor din liceu și îndeosebi imi cunosc foarte bine colegii din cele două clase a XII-a. Aproape fără excepție, pot afirma că au venit la acest liceu, ca și mine, sub îndobulul iubirii pentru meseriile pămîntului și că pe întinderea celor predate de profesori. Mulți dintre colegi au participat la diferite simpozioane cu temă apicolă, prezentînd referate proprii în cadrul sesiunii de comunicări și referate științifice.

Sînt convins că procentajul celor ce vor urma cursurile învățămîntului superior va fi mult mai mare decît în anii precedenți. Eu însuși voi da examen pentru intrarea în Institutul agronomic.

— Ce sentimente încerci acum la terminarea liceului?

— De părere de rău că mă despărț de profesori și de colegi, dar și de bucurie că voi avea posibilitatea să-mi desăvirșesc și să-mi multiplic cunoștințele însușite pînă acum.

De asemenea, ca secretar al Organizației U.T.C., plec cu convicția că președintele stației unui elev destoinic, Răzvan Marinescu, premiul I și secretarul Organizației U.T.C. al clasei a IX-a B.

Numele elevului Răzvan Marinescu mi l-am amintit imediat, parcă revăzînd aveva începutul anului școlar 1981-1982 cînd înfăcărata și ambicioasă dirigintă a clasei a IX-a B, tovarăsa inginer Mariaora Sărbulescu, își încurajă-viitorii elevi, îndemînindu-i, în același timp, să se străduiască pentru ca, după cei patru ani de liceu, procentajul celor ce vor urma studiul superior să atingă cea mai înaltă stăchetă.

Se pare că așa va fi, din moment ce elevii ca Titica Keul, Violeta Culai, Valentin Kremer, Dan Moroșanu și mulți alții sînt reale promisiuni.

UN SALT CALITATIV

Am descris mai sus unele din condițiile în care elevii Liceului agro-industrial Băneasa își desfășoară activitatea, atîc acestea de cultură generală cit și instruirea în profesie, toate acestea realizîndu-se prin grija conducerii de partid și de stat, așa cum, de altfel, în toate sectoarele de activitate s-au asigurat condiții de care oamenii muncii din țara noastră se bucură în acești ani.

Agricultura, cu deosebire, a cunoscut în ultimul timp o revigorare, un salt calitativ prin asigurarea utilajelor și materialelor necesare unei adevărate revoluții agrare.

Încă din anul acesta, și la Liceul agro-industrial Băneasa se vor realiza schimbări radicale:

— se va prelua de la Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu” un teren de 16 ha cu clădiri anexe e poligon pentru conducerea tractoarelor (liceul are patru tractoare în posesia sa);

— în conformitate cu Ordinul nr. 112 din 5 august 1981 al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, se vor realiza ferme proprii în care elevii își vor desfășura activitatea practică.

Deci, un spațiu în care activitatea elevilor se poate împlini frumos în această școală a mierii și-a borangicului.

Gelu Stoicescu

Iulie

cu echipa care-i sprîjină, fac săptămîna de săptămîna un mozaic aproape perfect. Privite separat, secvențele emisiunii par să nu aibă nici o legătură între ele, însă la sfîrșit rezultatul este același, tabloul citorva ore de transmisie este perfect inteligibil, are linie și culoare. Muzică, dans, documentar, reportaj,

poezie, sport, desene animate, știință, genuri atît de diverse într-o armonioasă consonanță, accesibile tuturor vîrstelor și mai ales tuturor mentalităților. Amfitrionii emisiunii anunță des ce va urma, cu intenția nemăturisită de a-1 pune pe cei ce-i urmăresc în situația de a opta pentru o rubrică sau alta. Alfel spus, ei nu au orgoliul acut de a fi urmărit de toată lumea și tot timpul, dar au ambiția de a-1 reține în fața televizorului pe cit mai mulți și cit mai multă vreme. Curajul realizatorilor de a ne trezi în această zi de atîpălel dinaintea marelui somn de duminică este mai mult decît evident, cu atît mai mult cu cit ei nu apelează numai la sport și curiozități, ci chiar, în ceea ce ne privește, la poezii și poezii. Iată, minunele acestea cu Nichita Stănescu sînt minuni întimplare care contrazic imaginea stereotipă a poetului obligat să se deghezeze în declamator propriilor poezii. Astfel, un minut din viața unui mare poet ne aparține tuturor, și acesta este pentru noi un adevărat privilegiu. Se adaugă confesiunile unor alți mari artiști, plasticieni, muzicieni, actori. Meritul este incontestabil al celor care au aprins asemenea lumini într-o simplă emisiune de sîmbătă după amiază.

Iulian Neașu

ateier literar postă redacției

BELLA FABIAN: Pare să fie ceva, dar încă nu putem trage concluzii (pea puține texte, și ele parțial indescifrabile).

NATA CIAG: Versurile sînt mai de grabă discursuri, uscate, prozaice. În proză, pare să fie ceva, un început. Să vedem, în continuare.

D. E. R.: „Romb”, „Contract”, „C. IORGULESCU: Lucru caligrafic, mai curînd de efort, în general programatic, dar nu lipsit de finețe, subtilitate: „De-au fost cîndva”, „Spre seară”, „Mărajul apei” și „Foen” (amîndouă cu finalul mai puțin reușit).

C. GHERGHINOIU: E firesc să insistăm, sînt destule motive. Vă reușesc mai bine lucrurile mai „adunate”, în care capriciile asociative sînt mai sever cînsute, în care vorbele sînt mai insistente convocate la o aderență plauzibilă și consecventă, în care excesele și despletirile metaforice, umpluturile parazitare, servitutele prozodice, etc. sînt mai atent controlate, amendate, respinse. Ca, de pildă, în „Sonete”, 1, 2, 6. Sperăm ca, pe această linie, rezultatele să capete o pondere din ce în ce mai semnificativă, mai concludentă.

MARIA-DALIA: Un lucru bine scris (poate cel mai bine de pînă acum), în care, desigur, se trecează cadrul și „aerul” însemnărilor din jurnal, încep să se definească promițător unele preocupări pentru compoziție și structură. (Vă dorim succes la examen!).

N. G. DELABOG-MUSCELEANU: Pagini mai degrabă modeste, în care rareori răzbate o undă lirică. Proza multe enunțuri telegrafice și descrieri prozai, prea mult îmbinate de cuvinte opace, fără sens, inerte (ca, de pildă, „ajunul rădăcinii

al gândului”?). „Trecusem din izbinda serii”?, „papagalii sînt înșoși ai soarelui”... etc., etc.).

M. O. IOANA: Sînt unele indicii favorabile, mai ales în „Amînînd”. Să vedem, în continuare.

V. ZGROBETE: Insăllări superficiale, „după ureche”, care mîșcă (deși) de stingaci și rudimentar poezia, fără să ajungă la ponderea și freamătul ei adevărat. (În plus, nesigurante de expresie și de ortografie).

A. L. ARIADNA: Pagini evazive, în doi peri, în care mimesisul și „lucrul manual” par să cîntărească mai mult decît semnele (încă ipotetice) ale vocației. Ceva mai infirmitate. „A doua noaptea”. Să vedem ce mai urmează.

MANOLE DAN: Sînt semne de poezie, mai ales în „Din adine”, „Răsturnată”, „brază”, cu toate că, și ele, ca și restul de pagini, rîmîn prea mult dominate de convenționalism, de ecoul și inertiile lecturilor școlare, cu toate că unelele și mijloacele sînt încă lipsite de experiență, sovăitoare, uneori stingace. Vă trebuie o mai largă și mai profundă familiarizare cu poezia modernă, un exercițiu mai divers, mai îndrăznet și mai spontan, în căutarea unui drum propriu. („...și mult calm, aplicație susținută, patonată, răbdare, curiozitate”). Rămînem în așteptare.

I. CAZABAN: Într-adevăr nu e un pas înainte, textele sînt încă prea aglomerate și obscure. E nevoie de un efort susținut spre simplitate și limpezime. (Firește, nu puteți căuta cînd aveți drum prin București).

CONSTANTIN DIACONU: Din ceea ce se poate descria din manuscrisele dv. (și trebuie să

recunoaștem că se poate descria destul de puțin), rezultă un nivel foarte scăzut, poate chiar absența apitudinilor specifice poeziei.

ȘTEFAN PAVELESCU: Nu putem răspunde nimănui acasă; n-avem timpul și mijloacele necesare. Și neputînd răspunde tuturor (ceea ce, de altfel, ar însemna să desființăm această rubrică) nu putem, firește, să facem pentru nimeni o excepție, adică o favoare. Sperăm să fiți de acord cu acest punct de vedere. (De altfel, e foarte simplu să vă păstrați înconștientul; alegeți-vă un pseudonim... Dacă numele dv. real vi se pare atât de rar și ușor identificabil!).

Vasile Dumitru, Florin Băncă, Mihai Cotoșu, Iulian Mocanu, Luiza-Iuliana Sandu, Petre Păvălescu, Decebal Alexandru Șeul, I. Craiova, (ceva în „Regășire”, „Lebădu ucisă”), Maria Blăni: Nimic nou!

Dafin, Vichenă Stîngu Florina, Anda Ilarion, Florina Marghiitan, Ion Apoldeon, Marcel Clucur, Pink Floyd (parțial indescifrabil), Pavel Dragomir, Sorin Dimbevițeanu, Neculai Pachiu, Nicolae Mihai, Violeta Dogaru, G. A. Blăna, Ioan Manșu, Aurel Marin, Ioan Clărea, Marian Stănculescu, Florea Ion-Caracal, Mihai N. Năsoaie, Alexandru Rombeanu, Petre Dumitru: încercări la nivel modest.

MANUSCRISE NEISCALITATE: „Invățătura”, „Crestele azi o Românie”, „Asa vom fi”, etc. „Orestica eroare”, „Am să mă ert”, „Poetul și străinul”, etc. (semnătură indescifrabilă).

Geo Dumitrescu
N. R. Manuscrisele nu se înșoază.

Fotografie în parc

cu o fidelitate de început de secol mai veghează pe aleile parcului lăsat în părăsire fotografiile la minut dimineața devreme cînd lumina nu e pătâtă de țopile catifele școlului năvoadele avîrșite în lac clandestin aduc la mal ultimii pești roși de melancolie și ochiul lor dureros sub respirația inutilă odie fotografiile prinse la uscat în toți copacii parcului printre frunze chipuri surzătoare omîntirile de peste viață în ramuri bogate și undele se înfioară sub o cunună neștiută sărbătoare.

VIORICA IONESCU

Anotimp

As putea azviri o chemare peste toan acest noian de primejii de neputință, orgolii, dacă mi s-ar deschide inima ca o venă a Bucuriei, o încheie cu tine un pact de neagrăsiune pentru orice zădărnici sau soare numai oit și trăim în sfînteni umilții în lumină cîntite bete un anotimp de sărbătoare

IRMA SANDU

Orele

Zinic, se string pe lucruri ghidolozice de ore seara, cînd le adun să le-arunc la gunoi, pătînd cum sînt de-aftite senzeții, de-aftite cuvinte mincinoase de drogote, și înși murdărește mințile, și înși în cameră un insuportabil miros de zădărnice, de flori ofilite, absorbit cu greu, cînd deschid fereastra, de intinericului buretos al nopții.

CRISTALLA STOIA

Peisaj de Virgiliu Demetrescu-Duval

Emoțiile

Stau lîngă oameni necunoscuți și nu știu cît sînt eu, ce am de la ei Pînă cînd luna rotundă își înflorește desupra pomul: un tei.

Atunci, răzvrătî împotriva pămîntului din mine

Mă dezbrac de el ca de o rufă primară și plec hai-hai prin spații Fără frîngiții și fără scări.

Fără pereți cu geamuri ce trebuie forțate Ca să privesc în camere închise Unde stau tălîntite de milenii În fotolii albastre, emoții nescrișe.

Ele mă simt, se ridică și fug. Un stol de fecioare înspăimîntate, în timp ce eu le explic pretenso. Că vorbele sînt niște poezii

În care odată intrat nu mai mori, Timpul trecător nu mai are ce-ți face, Că e frumos și vesel pentru oameni Ca prin străvechi izmăroace.

Emoțiile cred, vin îmbăzinite, O mare de via fericit mă cuprînde, Sufletul mi se face bun și plin. Ce mesale de sărbători, cu șarmine.

Le-asez în versuri ca-o buchete de flori Legate cu panglii de lumini colorate Și le dăruiesc oamenilor, care devin văzatori. Aviz de-năpîrși și de puritate.

EMIL GAVRILU

Poezii Mirelei

Pe umeri mei voi cad frunze de lumină, e o noapte de vară cînd nimeni nu mă vrea.

Cu trupul atînat ca o rochie goală, alerg printre frunze și caut o stea.

MIRELA DUMA

Destin

Sînt un amestec de vieți trăiesc din curiozitate și alflu ce mi sînt intîmplări între ele. Chiar dacă puțin cînt puțin lipsesc din fiecare și plec într-un urmas; prin noștri peste moarte strig neașteptat trecut - viitorul lui adevăr - să creadă că se aude pe sine că visează frînturi de viață în care mai sînt...

CONSTANTIN OPRICA

Alteea senzații

Alteea senzații mă pătrund că am devenit de necunoscut cu o animal neclassificat, am mi de sulite în mine, saltul din afară e împetuș, neîntrerupt, nici o bucăciță de piele n-a rămas iar îndumtru veninul senzațiilor de tot felul se amestecă dizolvîndu-mi organele și suind la creier. Trez împovărat prin lume urmînt de ultimele știți și pericole. Cu microscopul în care galaxiile eliptice sînt lentile iar razele cosmice vor fi folosite pentru baleaj, cine știți ce extraterestru, cercîndu-mă, va trage concluzii greșite despre civilizația noastră.

CONSTANTIN BUCIUC

Calitatea vieții

Urmare din pag. 1

ca simplu termen de comparație pentru prezent. În timpul „anilor grei” de clandestinitate membrii partidului, ai mișcării noastre revoluționare și patriotice, se simțeau solidari și frați, nu numai în lupta politică, dar și în viața lor de oameni (de obicei) necăjiți. Se ajutau între dinșii, cu vorba și cu fapta. Un necaz mai greu, cineva concediat, un copil bolnav, sau un deces în familie, nu cădeau pe capul omului ca vîl împingî la deznaștere, fiindcă tovarășii lui vegheau, primea un slot bun, venea un medic care vezi-că nici nu cerea onorariu, sîrca cerea să o ajute pe gospodina necăjită și la ananghia sosea și un ajutor bănesc. Se intrajutorau, își purtau de grijă și nici nu-și vorbea cu „dumnezeoasă” - fiindcă, vorba „românului, se-avea ca frații, indiferent de vîrstă și condiție socială.

Acum totul aparține tuturor, iar principiile colectivității și demnității primează în munca și lupta generală pentru îmbunătățirea calității vieții și a muncii, conform planurilor și în virtutea tuturor legilor de noi făcute. Dar relațiile umane n-au evoluat pe măsura realizațiilor de producție. Conștiința socială a rămas mai în urmă; e un fapt recunoscut. Această semnificativ și raportul dintre muncă și muncitor, dintre mîna și om, dintre proprietate și proprietar, ai dintre beneficiu și beneficiar.

Dar nu uităm cîmpa, pe drum, solidaritatea frățească dintre tovarășii în confruntare cu nevoile tuturor și ale fiecăruia în parte? Mi se ne

răspunde că toți sîntem egali în fața legilor, că avem datorii și drepturi egale, în vîrstă ca și în moarte. Societatea noastră nu poate fi o mare „singurătate în comun” cum scria cineva despre o altă societate. Acest sentiment de echipă și de familie, atât de necesar calității vieții sociale - deși prezent în toate filmele de actualități, - este încă absent în multe din cazurile observate și de dv. în cotidian, și lipsitește mai cu seamă în clipa și locul unde fiecare luptă (și tot mai mult „pe cont propriu”) cu greutățile care de toate zilele.

Dacă am întreprinde o anchetă pur sociologică menită să constate cît de mult și de bine se ocupă instituțiile, serviciile și organismele obștești de soarta personală a celor ce le-au fost dați în „evidență” (uzină, școală, spital, cooperativă etc.) și care e aportul sindicatului (vezi, nu formal!) la rezolvarea problemelor fiecăruia dintre membrii săi, sînt convins că s-ar putea produce statistici și grafice nu todeauna „optimiste”. S-ar cuveni totuși să fie altfel, de vreme ce cuvîntul de ordine al României socialiste este: totul pentru oameni.

Toate cîntecele care ne înduioșează și toate cârțile frumoase care se scriu și mai ales care se citeșc cu nesat, ne cucereșc bucuria și adeseuna prin adevărul roștit cu sinceritate și dor de mai bine, un adevăr înțeles din inima lucrurilor și nu din colul împasibil și confortabil al „observatorului”. A milita pentru calitatea acestei vieți face parte din drepturile și datoriile fundamentale ale omului care imaginează statul pentru eternitate.

Orizontul responsabilității

Urmare din pag. 1

libertatea și să-i dea legitimitate națională? Ceea ce a adus, pentru literatură, aceal moment crucial este, în primul rînd, orizontul responsabilității istorice. Era clar, pornind de la acel contact nou cu tradiția, că literatura română avea din nou identitate și istorică, poziție înconfundabilă și liberă; scriitorul român căpătase, din punct de vedere politic, misiunea de a scrie românește cît mai bine și de a răspunde întrebărilor istoricului cu o voce specifică. Istorie, aceasta însemnă „adevăr” și dacă scriitorul își cîștigase din nou poziția lui de conștiință istorică atunci aceasta însemnă că și-a cîștigat-o și pe aceea de conștiință justitării. O epocă nouă, în care literatura era chemată să vorbească cîntit și documentat, să dezvolte ceea ce rămăse necunoscut în tradiție, să dea o imagine adevărată asupra lumii, să reconstruiască istoria „asa cum a fost” - înțeles care însemna pentru scriitorul român acel eveniment de acum șaptesprezece ani, Congresul al IX-lea al P.C.R.

Scriitorul nu i se mai cereau „scheme”, „sabioane” și „lipizări”, poetul nu mai era chemat să-și reducă vocea la „mecanism” liric verificat dar confuz, prozatorul leșese de criticul pierdea, din fericire, acel decalog de norme rudimentare de unde „esteticii” fusese eliminat. Ceea ce triumfase atunci era cultura valorii; și nici nu putea fi altfel, căci valoarea dată solidaritate unei culturi și durabilitate unei opere. În locul „sabioanelor” venea „diversitatea de stiluri”, în locul „proceselor de intenție” - altitudinea lucidă și curajoasă, în locul unei „istorii” scrise după modele inadecvate era așezată însurirea organică de fenomene, specifice acestui mediu național și numai lui.

Pentru istoricul literar care examinează acei ani și ceea ce a urmat, pînă azi, efectul se dovedește a fi copleșitor și ar trebui să recunoaștem, în fine, că nu „momentul 1960” constituie adevărata cotitură în literatura românească, ci acela care a urmat îndată după 1965. Cel mai de seamă poezii postbelice, Nichita Stănescu, Cezar Ivănescu, Ioan Alexandru, Ion Gheorghie, Daniel Turcea își publică acum volumele care li afirmă, rămîind să se confirme ulterior în depășirea libertate creatoare. Proza lui Marin Preda, Eugen Ionescu, Ștefan Bănuțiu, Ștefan Bănuțiu, Nicolae Breban ar fi putut apărea, poate fragmentar, însă cu infinite dificultăți, dacă acea răscurire istorică nu s-ar fi consumat pozitiv. Dar Constantin Noica, Edgar Papu și Adrian Marino, ce ne-ar fi putut da, într-o epocă de tiranie a schemelor, rudimentare, opoziția de fel de fel de „administratori”? Ceea ce ne „dăduseră” și mai înainte, adică nimic.

Cea mai de seamă victorie a Congresului al IX-lea al P.C.R. a fost, în literatură, afirmarea acestor însemnări scriitorice, cei mai de seamă pe care i-a dat literatura românească ar avea o dimensiune cu mult mai scăzută. Efortul acesta, vizibil cu ochiul liber, al afirmării literaturii

„prin virturi”, n-ar fi fost de imaginat fără o înaintare uriașă la nivel mediu; literatura nu s-a emancipat propriu-zis, ea și-a recîștigat conștiința de sine și libertatea de a fi diversă adică, în definitiv, creatoare. Cine examinează, numeric, scriitorii activi de atunci și pe aceia de azi observă, cu o de înțeles satisfacție, că sub aspect cantitativ diferența este enormă, ba, mai mult, creștea de la o zi la alta. Căci scriitorul de mine pare a veni, din ce în ce mai mult, din straturile cele mai diverse ale populației, fiind „profesioniști” mai degrabă în conștiință decît în „poziția socială”. A deschide larg porțile literaturii tuturor celor care prin talent și prin trudă continuă dovedesc că au, sub aspect valoric, ceva durabil de spus - lată un rezultat vizibil, palpabil, care nu poate decît să încinte pe acela care e atent la viitorul culturii naționale.

„Un realism fără granite”, poate că acesta e cîștigul cel mai însemnat al Congresului al IX-lea al P.C.R., o literatură puternică, adică națională, o evoluție, iarăși, organică a literaturii române; cum să nu înțelegi că atunci, în urmă cu șaptesprezece ani, cultura românească și-a fundamentat, pe un teren solid, viitorul?

REPERE

Ilustrații convingătoare

editura Daels, din Cluj-Napoca, probează încă o dată, gustul pentru cartea văzută în chip de „operă” tipografică. După apariții sumptuoase din clasic al literaturii universale, în traduceri pe care le-am consemnat în acest loc cu elogiile cuvenite, o recentă apariție din poemele lui Ettore Capuano probează același gust pentru tipărirea îngrijită, pentru acuratețea prezentării. Coperta și ilustrațiile lui Szenczy Zoltán sînt intrinsecut remarcabile, și le menționăm în primul rînd, pentru că ele fac indiscutabil succesul unui volum de poezie care este greu de salvat prin valoarea lui, chiar dacă apare sub semnătura a doi scriitori tineri cu prestigiu consolidat. Mariana Costescu și Eugen Uricaru, și cu prefață de Vasile Igna. Cele „Opt sigilii de dragoste” constituie un lung poem, de o mare prolixitate, cu oaze de poezie, mai ales pe linia unor succințe definiții lirice. Este surprinzătoare, de altfel, modalitatea discursivă a lui Ettore Capuano, atît de disonantă față de lapidaritatea și caracterul intricat al expresiei poetice moderne. Într-o poezie care a stat în secolul nostru sub semnul lui Ungaretti, aceste parcele lirice nesfîrșite, cu rețuturi de mituri străvechi, Orfeu și Euridice, sau mitul adamice, la care se adaugă, într-un mod straniu, imaginea lui Sancho Panza, se însuflețesc abia din cînd ia

cînd cu versuri strălucitoare, cum este această definiție din „Al optulea sigiliu”: „Lubirea e sigiliul meu / desăchide și închide porți în / Taină (...) întodeuna fericirea e femeie”. Drama cuplului este tradusă într-o imagistică confuză, reușită în diferite variante, cu aluzii la problema existențială mai vastă, chiar la aspecte sociale și de moravuri ale lumii contemporane, pe o gamă în genere cunoscută din discursuri tot atît de puțin inspirate cum este și modalitatea logică a lui Capuano. Iată însă o altă „definiție”, citabilă pentru sugestia plină de grație: „Sîntem două cupe ale aceluiași sfîrșit / o stii, sufletul meu / Nu mă interesează dacă rămi / atît de departe de mine. / Parfumul sublim al iubirii / a prins cupele noastre într-o marșie eternă. / Timpul nu mai conținea / Nu conținea dacă-ntr-o zi întîmplarea / Ne va face să ne simțim lipsiți de orice obligații / dar trebuie să știm în inimă / că o iubire sublimă nu se degraază / chiar dacă poartă / cu o turbure risul amar / al banalității”. Desigur, banalitatea extremă apare chiar și în iubire, atunci cînd sentimentele sînt traduse în cuvinte ca sublim, eternitate, suferință ș.a.m.d. Dar niciodată caracterul rîzibil nu apare mai evident decît atunci cînd imaginea matrimonială este tratată fără har. Un poet al universului domestic, cum ar fi Argeșei,

În unele poezii, de pildă, se salvează numai prin genialitate, prin invocarea adîncimii a ceea ce nebănuit pe care o creează „nuntile” în sensul lor exemplar, sau cu referință cosmică. Repetarea termenă a imaginii „soției” la Ettore Capuano este fadă, ca și mediocritatea de tipul: „Virtutea nu e mecegi de vechituri, / i-o regulă-nțeleaptă care conduce materia / și după zi, minut după minut / și moartea e un obstacol doborî / de-un cîmp care rămîne / de-un fluier care rămîne / și se oglîndește-n unica, opacul esențelor / se proiectează în alt compas al spiritului”.

Fără a împărtăși în general exultanța unei părți din critica noastră pentru poezia română de azi, traducerii ce a cea din Poema d'amore a lui Ettore Capuano ne îndreptățeșc să credem că, într-adevăr, lirica unora dintre confrății noștri de azi este mult deasupra nivelului mediu al producțiilor din țări cu îndelungată tradiție în poezia literară universală. Dacă proba cea mare o reprezintă modul cum sînt transcrise sentimentele fundamentale în poezie, atunci o pagină ca aceasta este definitivă pentru ceea ce poate Ettore Capuano: „Soție, sfîntă soție cu mine unită în dragoste, / îl-am pregătit o rochie albă ca zăpada / de-a forma alături de mine / un timp lung de depărtare / înainte de a-mi spune / da / Aș fi vrut să dezleg visele / ca să citeșc mai bine viața; / dar tu erai soția inimii apropiată mie / și povestea întîmplării străni / Ca-notdeauna astfel pe pămînt. / Cauți India și găsești un nou continent”. Ce frumoase sînt în schimb, o spunem încă o dată, ilustrațiile lui Szenczy Zoltán.

Aurel-Dragoș Munteanu

Costin Tuchilă

LIRICA FRANCEZA

RIMBAUD
Vocale

A NEGRU, E alb, I roșu, U verde, O bleu:
Cindva latentele vă nașteri destăinuie-le-voi:
A, negru, păros corsat de-a-vid, strălucitor puhoi
Al muștelor, dind crudelor dăhuri tircoale,

Simțire

În serile-abastre de vară voi porni hai-hui pe
Printre lanuri țepoase de griu, peste ierburi
Visător, resimți-voi sub tălpi fierii cimpului, reci,
Lăsdind așterni să mîngiea dezvelita mea frunte.

Și voi rătăci departe, tot mai departe, ca un pelerin
Prin Natură - fericit ca-n tovarășia unei femei.

GÉRARD DE Nerval
În pădure

Primăvara, pasărea renaște și cîntă:
Nu-i auziți, oare, chemarea vrăjită?
O, ce pur și ce-nalt ne incintă
Trilul păsării - în pădurea-nverzită!

APOLLINAIRE
Despărțirea

Am rupt din ierburi acest fir plîpînd
Deci amînește-ți toamna a murit
Vom rătăci rătăci pe-acest pîmînt
Arom dulce-a vremii fir plîpînd
Și amînește-ți că te-astept smerit.

ILARIE VORONCA
Aici sau aiurea

Vine-are, de aiurea, singur, trist, un călător
Depănindu-și, cui l-ascultă, povestirile amare
Și-n final: „Vă cer iertare”, zice el cu glas ușor
Și ar vrea din nou să plece, unde însă - hohor n-are.

În urechi, ca în cocheară, îi vîesște-ntruna marea,
Mult prea mari sint ochii-i, fruntea pentru zarea
vînieți,
Un motiv în plus să plece. Nesfîrșită, depărtarea
Cu oceanie însoțite și munți falnici îi imbie.

Noaptea-n juru-i lin se lasă și-n culoarea-i fără
vlagă
Șifur, miini și voci topește - spirite rătăcitoare,
Chlipul acum mai bine ar putea să înțeleagă
Precum orbii pipăindu-și drumu-n beznă lor cea mare.

În românește de Ion Segărcanu

NÜRNBERG 1945 - 1946 (III)

Un proces, doi autori și o carte

SPECTACOLUL LUMII
văzut de Ioan Grigorescu

„Vrem să fie clar că nu intenționăm să acuzăm poporul german. Dacă marea masă a poporului german ar fi acceptat docilă programul partidului național-socialist, să-l n-ar mai fi fost necesar și n-a fi fost nevoie nici de legare de concentrate, nici de Gestapo!...” Aceste cuvinte roșite la deschiderea procesului de la Nürnberg de către acuzatorul principal american, Robert M. Jackson, sînt puse în fruntea prefelei autorilor cărții „Procesul de la Nürnberg”, Joe Heydecker și Johannes Leeb, publicată la München în 1979 și aflată în momentul de față în curs de apariție la Editura Politică din București, în traducerea Adelei Moțoc și a Iunei Bărbat-Sgarbură. O carte cutremurătoare. O carte pusă în întregime sub pecetea obiectivității. O carte care a beneficiat de „patosul distanței”, căpătîndu-și dreptul la perenitate. O carte despre care Eugen Kogon spunea: „Nu cunosc o altă lucrare care să fi adus într-un mod mai viu și totodată mai strălucitor la cunoștința și în conștiința germanilor mai tineri - implicații doar prin contextul istoric național, dar care au putut să nu fie implicate direct, nici ca victorie, nici ca faptă - acel crîmpe din istoria noastră contemporană...”

Într-adevăr, Heydecker și Leeb desfășoară o întreprindere mai mult decît temerară: aceea de a spune din nou ceea ce fusese deja spus, și nu doar o singură dată, ci de zece ori și în zece de moduri. Felul lor de a aborda o temă „bătută” este însă de o frapantă originalitate. Tocmai această în scutește pe autori de riscul repetării sterile, permitîndu-le elatarea unei maniere proprii de înfățișare a evenimentelor prin folosirea cu inteligență și cu ocaziune forță de selecție a faptelor și documentelor pînului mare proces, din seria celor 13 procese cîte s-au desfășurat la Nürnberg, după cel de al doilea război mondial. Dacă cele relatate n-ar fi fost o crudă și cutremurătoare realitate, ne-am putea crede în fața unui pasionat roman polist scris de doi maeștri ai genului. O arhitectură severă, un stil nervos, o penetrantă tensiune străbînd fiecare pagină. Nimic inventat, nimic lăsat pe seama fanteziei sau a presunerilor, nimic în afara faptului istoric. Cei doi autori sînt germani. Unul dintre ei, Heydecker, a făcut parte din grupul de ziariști acreditați la proces, 218 zile de dezbateri, un proces verbal al ședințelor, sumind 16.000 de pagini, peste 20 de tone de hîrtie folosită la multiplicarea documentelor, 780.000 de fotografii, 27 de kilometri de bandă de magnetofon, 7.000 de discuri, 550 de birouri, 22.000 de creioane tocite... Ca să-și scrie cartea, Heydecker și Leeb au străbătut mii de kilometri în căutarea martorilor, a acuzatorilor, a avocatilor apărării. Principala lor sursă de documentare rămîn însă interogatoriile și declarațiile acuzatorilor puse față în față cu faptele lor. Fără comentarii de presă. Fără patimă și fără porniri de răzbunare. Adeseori, cu elemente de „epilog” aduse în închei desfurarea acțiunii, drept „detalii” complementare la evoluția destinelor urmăriți. Ca recunoașterea cadavrelor lui Goebbels, a soției acestuia și a copiilor lor, de către aghiotantul fanatului ministru al propagandei hitleriste, într-un beci umed din Berlinul prăbușit. Ca înmormîntarea cadavrelor lui Himmler de către cîni soldați americani, într-un loc rămas pînă astăzi necunoscut, pentru ca mormîntul marelui criminal de război să nu se transforme într-un pretext de pelerinaj al neofasciștilor. Ca refuzul fiului lui Bormann, astăzi pastor, de a primi spre înmormîntare crezul tatălui său - decoperit la mulți ani după război, ca ocazia unor săpături edilitare în Berlinul Occidental, și identificat ca atare - refuz pornit din aceeași teamă ca locul de îngropare să nu devină mobil de pelerinaj al „fidelilor”; ceea ce a făcut ca țigva marelui criminal să rămîie expozat macabru într-un muzeu de criminologie. Dar nu astfel de „epilozi” fac succesul cărții lui Heydecker și Leeb, ci tocmai „prologurile” la acțiunile descrise. Cartea se deschide prin înfățișarea giganticei „vinători”, desfășurată în

primele săptămîni de după 9 mai 1945, de către detectivii și criminaliștii atașați forțelor militare aliate de ocupare pentru capturarea prizonierilor criminali de război nazisti. Un preambul la proces de o captivitate forțată sugestivă. Un urias filtru în care hazardul își joacă adeseori rolul. Este capitolul care oferă nu numai o tramă de „roman polist”, ci și tabloul menit să înfățișeze adevăratul „crepuscul al zeilor”. Cu două ore, cel sortit să umple boxa acuzatorilor în primul mare proces al „criminalilor de război din istoria omenirii” sînt pescuși fără menajamente. Trei lipsesc: Hitler, Goebbels, Bormann. Doi se vor sinucide după capturare: Himmler și Robert Ley. Unul, înainte de executarea sentinței: Goring. După acest scurt tur de forță în captivitatea supravegheată de Reich, Nimic din tot ceea ce a fost important pentru istorie nu scapă de sub fasciculul de „raze X”, care străpung monstruosul organism. Nici un eveniment fatal European nu este eludat. Forța și falsul ei „drept”, puterea fără glorie, megalomania, terorismul, asasinatul politic, demagogia, obuzitatea, sfidarea leșilor și a omeniilor sînt alături de acuzări de aceeași banalitate. Autorii nu fac decît să demonstreze această simțită prezentă prin „decunajul” aproape cinematografic al desfășurării marelui proces. Sursa dramatică - interogatoriile. Relevarea conținutului convorbirilor secrete între potențialii culșese „noștii cutiei lungi”, ale „noștii de cristal”, al „planului alb”, ale „planului Barbarossa”, ale întregii fantasmagorii ezoteriste din Reichskanzlei...

De ce, la ațiia ani după Nürnberg, o astfel de carte? Din nevoia neuitării. Din obligația roșirii adevărului în fața generațiilor care s-au născut după război. Din necesitatea menținerii vigilenței, pentru ca somnul rațiunii să nu mai zămislească monștri. Din obligația unei elementare atitudinii față de simptomele recrudescenței neofascismului. În martie 1975, la Washington, s-a ținut o conferință a unor mari juristi și politologi de renume, cu privire la urmările istorice și politice ale procesului de la Nürnberg. „Mister Justice”, Robert M. Jackson, spunea la deschiderea procesului, cu 30 de ani în urmă: „Civilizația modernă pune în mina omenirii nemăsurate arme de distrugere... Orice recurgere la mijloace prin esență criminale. Războiul este în mod inevitabil un lanț de omoruri, avertizări de răpire a libertății și distrugere de proprietăți... Bunul simț al omenirii cere ca legea să nu se mulțumească cu pedesirea unor crime minore, de care se face vinovați omenii mării. Legea trebuie să-i atingă și pe cei care au acaparat o mare putere și se folosesc de ea în mod delictuos. Dacă omenia nu este de a provoca o catastrofă care nu va ocili nici un cămin... Ultimul pas spre evitarea unor războaie ce revin periodic, inevitabil în condițiile lipsei de legi internaționale, constă în a-l face pe omenii de stat răspunzători în fața legii!”

Fantoma Nürnbergului străbate omenirea. Remember!

În curînd:

TRENUL DE AUR

Continuarea relațiilor odiseei arului polonez din 1939 apărută în Almanahul estival „LUCEAFARUL”

SPORT Samba și o singură dîră de curcubeu

„Că orice sărbătoare proia mult cîntat, El Mundial s-a mîncat zeii: pe brazilieni și pe Maradona. Excentrici și cu spatele neacoperit decît de vorbe, sud-americanii n-au putut să îmbrace cămașa Europei. Departe de plantatiile de cafea, brazilienii sînt victoriele unui sentiment senin operat, iar argentinienii, fără sădici tanțului în urechi, pierd toate jilgîțele. Euroa, care a uitat de mult romantismul, și practic un fotbal energic și opac, l-a acuturat de toate lucrurile. Într-un turneu premergător El Mundialului, europenii l-au lăsat pe brazilienii să scoată iepuri din toate pălăriile și Tele Santana a înșelît momeala, fiindcă s-a trezit declarînd că Brazilia produce cea mai bună cafea din lume și cei mai buni jucători de fotbal. Betia cu cafea dă halucinații, și antrenorul Braziliei n-a înțeles că Europa l-a pus coarne. În fața cel mai tradiționalist posibil. În seara cînd lina a făcut să inghete singele în toate scollile de samba foarte mulți oameni au văzut că fotbalul brazilian trăiește azi din curcubeu asfințit. Cele trei cupe mondiale pe care le-a cîștigat purtau semneta unor personalități inconfundabile care, desfășurate în evantai pe un teren de joc, umpliau lumea cu un val de aer proaspăt, măgulau inchipuirea, asasinînd cu un pumnal de țoare exotica îngimțarea prostească, rusina vechilor strategii și mai cu seamă tirania europeană care, pe atunci, clocea ouă de aur numai pentru mesele ei de Paști. Ei bine, eu cred că echipa de azi a Braziliei n-a conservat din perioada de glorie decît fenta zburătoare, ceea ce e mult prea puțin. Despre argentinienii sustin în continuare că au primit cadou titlul de campioni mondiali, cu opt ani în urmă, și că în Spania au plătit spălul furat olandezilor. Dar la acest El Mundial s-au întimplat atîtea lucruri ațuare, că nu mai rămîie nimic, pe nimeni. Acum știu că există conspirații ale culegătorilor de perle, ale producătorilor de otel sau de cîntec, dar există și conspirații ale școlpilor. M-a bucurat foarte mult în fața Braziliei și mi s-a părut de trei ori mai plină de farmec decît aceea obținută asupra Argentinei fiindcă a fost, în bună parte, opera lui Paolo Rossi, jucătorul aruncat doi ani în umbră sub acuzatia, niciodată dovedită, de măsluitor de meciuri. (La noi niciodată nu se întimplă chestii din astea).

Fănuș Neagu

P. S. Vineri dimineața. De ieri am trăit o seară superbă. În primul rînd, fiindcă s-a oprit ploaia și Marea Neagră și-a scos delinții la ferm. Pe urmă, fiindcă echipele Italiei și Poloniei, Franței și R.F.G. ne-au dovedit, încă o dată, că fotbalul electrizează spiritul planetei ca un început de veac. Paolo Rossi, diavolul alb din cosmarurile Braziliei, și după ce a dinamitat carnalul de la Rio, și a turnat otrăvă în vâdului Amazonului, i-a răpit și pe polonezii cu fața la perete. Așa bea în cinstea lui, slujindu-mă de două scînteii trandafirii, jumătate din vinul pe care l-a dăruit orașul Pescara. Nu m-ar mira să-și fiu că, acum, miș de femei și-au rebotizat copiii cu numele lui, napoletanii l-au dăruit un vapor american, sau s-a cîndit din cadul florei a 8-a, iar sicilienii l-au mobilat casa cu fotoli în care s-au odihnit părinții Mafiai. Bucureștii mari poartă coroana titlului dulce. Pe aceeași linie, vest-germanii sînt datori să-și înalțe o statuie de marmură lui Rum-maniș, iar francezii una de noroi, înclătă din scupat, arbitral, olandez Charles Corver. Noaptea de joi n-a fost prietnică pentru artist. Dovadă că francezii au pierdut, iar pentru firle emotive cred că o fost de-a dreptul ruinătoare. Vor trece ani lungi și nu vom mai vedea un meci cu asemenea fantastice răsturnări de scor. Dar sper, pentru onoarea sportivă, că portarii vest-german Schumacker nu i se va acorda cîinstea de a intra pe teren în finala El Mundialului.

În românește de Dan Ciachir (Fragment din romanul „O viață zbuciumată”)

Continuare în numărul viitor

„Păi, atunci trebuie să ștım o mașină! făcu, gata să se ridică și să-o ia la goana, salvatoare. „Parcă-i mare lucru!” spuse Lello atunci, gata de treabă, cu sursul lui fericit sub freza zburîta. „O să vezi, în două minute o deschidem, o luăm și o ținem acasă!” Spunînd asta, se ridică, mergînd drept înainte fără să se întoarcă, spre ieșirea pizzeriei, în fața cuprului. Îndată, Cagone se ridică, bughind în jur ca să-și țină gestul și, vulpe batrîna, o luă după el. Afară aerul era la fel de cald. Pe Viale del Re mesele barurilor erau scoase pe trotuar, înșesate de oameni care-și făceau consumația. Sub platanii era o îngrămădeală de pășărie: erau mii și mii așezate pe ramurile pline încă de frunze, pe jumătate păluite și, cîrpinî, făceau o gălăgie care nu se auzea cu om. Niște năpîstoci de copii umbiau pe sub pomi cu praștile, în cămașe. Vesel, cu Cagone în urmă, Lello se îndreptă spre Ponte Garibaldi, o luă pe acolo, apucă pe Via Arenula, și se întoarse către Largo Argentina.

Mașina asta a strălucit ca un bălăc și sculptor Opel Capone, negru, care rula linistit, fără grabă, cu servotele valtoare și-o curbură pe grătarul portbagaj de descurcarea. Încoace se aflau un barțoc, și înmăia și doi bălăci. Lello începu să se țină în spatele lui: străbătura astfel piața de la San Giovanni și, încet-încet, ajunsese la Via Cassiana, în răsturnarea Torpignattarel. Sășistele hotărîtoare ale torilor germani. Acolo totuși era pustiu, toare și doar mașini. Opriți călătorii, stîna, vîșe perșocal și descalide, și intră înăuntru. Trebuia lucrat într-o oarecare înalțată să lăsa hamalul să se înclădească. „Care ai omoroi?” lă tine?” șopti Cagone. „Eu?” făcu Tommaso, scoînd unul din acele botece americane cu

Desene de Dragoș Mîrăreșcu

surbulăniță, deschizător de bere și cîuț de conserve. Cagone și Tommaso coborîră, se lăpîră de mașină: Tommaso începu să taie frîngiile cu cîuțul; Cagone luă căruciorul, care-l împiedica, și dădu cu el de pămînt, pe trotuar. În mai puțin de un minut, se-născuseră la fiat, care era cu țigle deșchise și cu motorul pornit, înînd în mîni măimutele și mușamalele. Încercă să se rotăie în țigla în care se aprindeau lumina camerei portarului și-ale grădînței. Începu să plouă, din norii roșii care acoperisera orașul: fiatul rula prin apă aia ca o salupă, luînd turbetele apă. „Ce-mi place mie să merg cu mașina de ploaie!” făcu fericit Salvatore. „Am și eu țigă tambale!” adăugă, pe cînd automobilul lupta oîntre băltoace, să merg cu mașina pe ploaie și să mă cac pe palște privind la lumea sare trece pe drum!” Ajunseră în nouă țigă paseră, o luară pe la arcuție în Piața „o”, fură din nou la San Giovanni, țigă pe la Porta Portense și pe la Passeggiata Archeologica, și după două minute erau înapoi pe Trastevere, sub ploaia care curcea cu găleata, țirînd vesel pe pavajul Romei. Tăiară prin Piazza Santa Maria, apucară pe o straduță și se opriră într-altă, întunecată beznă, înăg Piața Renzi. „Țigă toboli și alergînd prin ploaia călădută, lipîndu-se de ziduri, merse în Piața Renzi și dăbură într-un birt care era singura lumină din întreaga piață. Băgă nasul, își simțiră zăvărșul, se apropie și-l șopti: „Am o țorbă cu ține!” Apoi, la un semn al țelului, țeși pe apă și se pregăti să-l aștepte sub țreășină.

Lucafarul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMANIA

Redactor șef: Nicolae Dan Frunteletă Mihai Ungheanu (redactor șef adjuncț), Teodor Balș (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Piața Științei nr. 1, tel. 17 32 09

ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95

Tiparul executat la:

COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘTIINȚEI”